

บทบาทครูกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล

The Role of Early Childhood Teachers in Nurturing Grit and Perseverance In Preschool Children

ARTICLE INFO

Article history:

Received 13 February 2024

Revised 19 July 2024

Accepted 17 August 2024

Available Online 29 August 2024

รุ่งลาวัลย์ ละอามคำ^{1,*}, กนกวรรณ ศรีวาปี², สุชาดา หวังสิทธิเดช³ และ บงกชรัตน์ ภูวันนา⁴

Runglawan Laumka^{1,*}, Kanokwan Sriwapee² Shuchada Wangsittthidet³

and Bongkotrat Poowanna⁴

ABSTRACT

This article aims to provide teachers with knowledge, understanding, practical skills, and a positive perspective on fostering grit in preschool children (ages 3-6). It also presents examples of related research on grit as a guideline for teachers to adapt in child development. Grit is crucial for building a strong foundation for lifelong success as it demonstrates mental resilience, flexibility, problem-solving skills, self-confidence, a growth mindset, and discipline. These qualities form a robust foundation for academic success and quality of life in the future. Instilling grit in preschool children enables them to stand firm and strive against obstacles, being able to face challenges or failures and bounce back with resilience. Grit therefore essential and should be cultivated from an early age. The theoretical framework for fostering grit in preschool children includes the ecological systems theory of human development, cognitive development theory, and attachment theory. Teachers play a key role in building grit in preschool children through 1) creating a learning environment with diverse and challenging experiences, 2) building positive relationships, 3) using open-ended questions, 4) fostering a growth mindset, 5) encouraging children to face challenges, 6) assessment, 7) collaborating with parents, and 8) being a good role model.

KEYWORDS: TEACHER'S ROLE / NURTURING / PERSEVERANCE / GRIT / PRESCHOOLER

^{1,2,3} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย

Assistant Professor, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

⁴ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย

Lecturer, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding author; e-Mail address: Runglawan.la@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติและมุมมองที่ดีในการปลูกฝังความมุ่งมั่น พากเพียรให้กับเด็กวัยอนุบาล (อายุ 3-6 ปี) รวมถึงนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นพากเพียรเพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาเด็กได้ ความมุ่งมั่นพากเพียรมีความสำคัญต่อการสร้างรากฐานชีวิตในระยะยาว เพราะเป็นลักษณะที่แสดงออกถึงความเข้มแข็งทางจิตใจ มีความยืดหยุ่น มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความมั่นใจในตนเอง แสดงออกซึ่งการมีกรอบความคิดแบบเติบโต มีวินัย คุณสมบัติเหล่านี้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความสำเร็จทางวิชาการและคุณภาพชีวิตของบุคคลในอนาคต การปลูกฝังให้เด็กอนุบาลมีความมุ่งมั่นพากเพียรจะทำให้เด็กสามารถยืนหยัดและพยายามต่อสู้กับอุปสรรค ปัญหาที่พบ สามารถเผชิญกับความท้าทายหรือความล้มเหลว แล้วสามารถยืดหยุ่นปรับตัวฟื้นกลับเป็นปกติได้ ความเพียรพยายาม จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการที่จะปลูกฝังให้มีในบุคคลตั้งแต่วัยอนุบาล กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาล ประกอบด้วย ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญา และทฤษฎีความผูกพัน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการเสริมสร้างความมุ่งมั่นพากเพียรให้แก่เด็กวัยอนุบาล ได้แก่ 1) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายและท้าทาย 2) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี 3) การใช้คำถามปลายเปิด 4) การปลูกฝังกรอบแนวคิดแบบเติบโต 5) การสนับสนุนให้เด็กกล้าเผชิญความยากลำบาก 6) การประเมินผล 7) การร่วมมือกับผู้ปกครอง และ 8) การเป็นแบบอย่างที่ดี

คำสำคัญ: บทบาทครู / การส่งเสริม / ความมุ่งมั่น / ความพากเพียร / เด็กวัยอนุบาล

บทนำ

“Do not judge me by my successes, judge me by how many times I fell down and got back up again.” Attributed to Nelson Mandela

“อย่าให้ค่าเราจากความสำเร็จ จงให้ค่าเราจากจำนวนครั้งที่ลุกขึ้นสู้อีกครั้ง หลังจากที่เราล้มหน้ากับความล้มเหลว”
เนลสัน แมนเดลา

จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการให้คุณค่าของความมุ่งมั่นพากเพียรในการเผชิญกับความท้าทายและอุปสรรค หรือความยากลำบากในชีวิต ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ควรค่าแก่การปลูกฝังให้เกิดมีในตัวบุคคลเพราะเป็นพลังขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยหรือวัยอนุบาลซึ่งเป็นวัยแห่งการวางรากฐานพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา บทบาทของครูอนุบาลจึงไม่ควรเป็นเพียงการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต แต่ควรเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถการเผชิญกับความท้าทาย ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นตลอดชีวิต บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติและมุมมองที่ดีในการสนับสนุนส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล รวมถึงนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นพากเพียรเพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้

บทบาทของครูในการปลูกฝังพลังแห่งความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาลเป็นสิ่งสำคัญ เพราะครูอนุบาลเปรียบเสมือนพ่อแม่ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูหล่อหลอมกรอบความคิด ลักษณะนิสัยและทัศนคติของเด็กวัยอนุบาล พลังแห่งความมุ่งมั่นพากเพียรเป็นคุณลักษณะที่มีคุณค่าซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเด็กทั้งในด้านการพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ ชีวิตความเป็นอยู่ การเรียน การสร้างสัมพันธภาพ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยบทบาทหน้าที่ที่ครูควรปฏิบัติ ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กรู้สึกปลอดภัย กล้าเผชิญกับความเสี่ยง หรือกล้าที่จะเรียนรู้แม้จะเกิดความผิดพลาด ด้วยการเน้นย้ำถึงความสำคัญของความอดทน มุ่งมั่นพากเพียรพยายามในการทำงานที่ยากลำบาก หรือสิ่งงานที่หนัก ครูสามารถปลูกฝังให้เด็ก ๆ เชื่อว่าพวกเขาสามารถเอาชนะปัญหา อุปสรรค ความท้าทายได้ด้วยความมุ่งมั่นพากเพียร ซึ่งความมุ่งมั่นพากเพียรนั้น เด็กไม่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นเองได้ แต่ต้องได้รับการปลูกฝังจากผู้ใหญ่ในครอบครัวและครู โดยเฉพาะครูอนุบาลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการมอบหมายให้เด็กลงมือปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ เพิ่มความยากลำบากขึ้นตามความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ

และความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้เด็ก ๆ มีประสบการณ์และเกิดความพึงพอใจในการเอาชนะอุปสรรค นอกจากนี้ ครูยังสามารถทำหน้าที่เป็นแบบอย่างในการแสดงออกถึงมุ่งมั่นอดสาหะผ่านการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และการมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่ยากลำบาก เด็กจะซึมซับคุณค่าของความมุ่งมั่นพากเพียรจากครูและนำไปใช้กับชีวิตของตน นอกจากนี้ ครูยังสามารถจัดเตรียมกลยุทธ์และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรได้ โดยฝึกให้เด็กมีทักษะการแก้ปัญหา การบริหารเวลา การมองโลกในแง่ดี การเสริมสร้างพลังบวก และการควบคุมตนเอง เพราะทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ครูควรช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กมีกำลังใจ กล้าเผชิญกับความท้าทายอย่างผู้มีความเข้มแข็งทางจิตใจ มีพลังมุ่งมั่น กัดไม่ปล่อย อึดฮึดสู้ล้มแล้วลุกได้ พร้อมไปต่อ

ความมุ่งมั่นพากเพียร

ความมุ่งมั่น ความพากเพียร (Grit) ความเพียรพยายาม ความทรหดอดทน ความวิริยอุตสาหะ เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

แองเจลา ดักเวิร์ธ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้เชี่ยวชาญด้านความมุ่งมั่น พากเพียร ได้ให้นิยามของ Grit ไว้ว่า “ความหลงใหล (Passion) + ความพากเพียร (Perseverance)” ซึ่งหมายถึง การผสมผสานระหว่างความรัก ความสนใจ และความมุ่งมั่นที่มีต่อเป้าหมายระยะยาว (Passion) กับ ความพยายามอย่างต่อเนื่อง แม้จะเผชิญกับอุปสรรค ความท้าทาย และความล้มเหลว (Duckworth, 2016) Grit เป็นแนวคิดใหม่ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตและการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Aguirre-Urreta and Hu (2019) ที่กล่าวถึงความมุ่งมั่นพากเพียรว่าสำคัญต่อการทำนายความสำเร็จในชีวิตของบุคคลในระยะยาว Frederick Scholl (2021) ให้นิยามว่า ความมุ่งมั่นพากเพียร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสนใจ สนุกกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ 2) การฝึก โดยฝึกฝนอย่างตั้งใจเพื่อปรับปรุงจุดอ่อนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) วัตถุประสงค์ มีการกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างชัดเจน เชื่อว่างานที่ตนทำมีความสำคัญและทำให้ชีวิตของผู้คนอื่นดีขึ้น และ 4) ความหวัง เชื่อในพลังความสามารถของตนในการที่จะเอาชนะความยากลำบากและสามารถบรรลุผลสำเร็จได้

ราชบัณฑิตยสภา (2552) ให้นิยามว่า วิริยอุตสาหะ หมายถึง ความเพียรพยายาม เช่น แม้เขาจะประสบอุปสรรคมากมายในการทำงานแต่ก็มีวิริยอุตสาหะฝ่าฟันจนผ่านพ้นมาได้ คำว่า วิริยะ เป็นคำนาม มีความหมายว่า ความเพียร ความบากบั่น เช่น ผู้มีวิริยะยอมไปสู่ความสำเร็จ อย่างไรก็ดีตาม คำว่า “วิริยะ” ยังมีความหมายว่า “ความกล้า” ด้วย และคำว่า อดสาหะ เมื่อเป็นคำนาม มีความหมายว่า ความบากบั่น ความพยายาม ความขยัน ความอดทน เมื่อเป็นคำกริยา มีความหมายว่า บากบั่น พยายาม ขยัน อดทน ซึ่งคำว่า อดสาหะ ใช้ว่า อดสาห์ ก็มี เช่น แม้เขาจะมีสติปัญญาปานกลาง แต่ก็มีอดสาหะเล่าเรียนจนจบปริญญาตรี แม้อดสาห์ทำงานด้วยความเหนื่อยยากเพื่อให้ลูก ๆ สุขสบาย

สรุปได้ว่า Grit คือ ความมุ่งมั่น ความพากเพียรพยายาม หรือ วิริยะ ที่จะทำตามเป้าหมายในระยะยาว เป็นลักษณะที่สะท้อนความทรหดอดทน การมีใจรัก และความพากเพียรใส่ใจในงานที่ทำได้อย่างต่อเนื่อง มีความอดสาหะ อดทน โดยมีการรอบความคิดที่แน่วแน่ จับไม่ปล่อย และแสดงถึงความพยายามและความยืดหยุ่นหรือจิตใจที่เข้มแข็งในการเผชิญกับความท้าทายและอุปสรรค เกี่ยวข้องกับการมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย มีสมาธิ และไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือความล้มเหลวก็ตาม การมีใจรักพากเพียรจึงเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความยืดหยุ่น ความมุ่งมั่น และการมีคุณลักษณะในการทำงานอย่างเข้มแข็ง เป็นลักษณะสำคัญที่บ่งชี้ถึงความก้าวหน้า ความเจริญงอกงามหรือเติบโต และความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของชีวิตในระยะยาวได้

ความสำคัญของความมุ่งมั่นพากเพียร

ความมุ่งมั่นพากเพียร เป็นคุณลักษณะที่สะท้อนการมีอารมณ์และจิตใจที่เข้มแข็ง สามารถแก้ปัญหาและอดทนต่อความล้มเหลวด้วยการมีพลังของการฟันฝ่า สู้ไม่ถอยแม้จะพบอุปสรรค สามารถจดจ่ออย่างต่อเนื่องได้แสดงการมีพลังใจที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับ อภิพร เป็งปิง (2562) อธิบายว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจเป็นศักยภาพในการใช้ทักษะทางอารมณ์และสังคมในการเอาชนะปัญหาหรืออุปสรรคให้กลับมาดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติหรือดียิ่งขึ้นกว่าเดิม บุคคลที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจจึง

เป็นบุคคลที่มีทักษะทางสังคมที่ดีมีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม รับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวตรงตามความเป็นจริง มีความเป็นตัวของตัวเองและมองโลกในแง่บวก รวมถึงมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในความคิด ความเข้มแข็งทางจิตใจนั้นมีปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคล คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รอบตัวการเห็นคุณค่าในตัวเองและรับรู้ตนเองตามความเป็นจริง รวมถึงการมีทักษะในการแก้ปัญหาที่ดีและตระหนักถึงความสามารถของตนเอง

สังคมปัจจุบันมีความเจริญทางเทคโนโลยี เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อได้ตั้งแต่อายุยังน้อย สุขภาวะจากการใช้เทคโนโลยีรอบตัวในยุคปัจจุบันจึงเป็นเสมือนดาบสองคม จากสถิติการใช้สมาร์โฟนพบว่า เด็กทารกอายุต่ำกว่า 12 เดือน 1 ใน 4 ใช้อินเทอร์เน็ต มากกว่า 50% ของเด็กอายุ 2 ขวบใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน เด็ก 7 ขวบเกือบทุกคนใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน เด็ก 11 ขวบเกือบทุกคนมีสมาร์โฟนเป็นของตัวเอง วัยรุ่นใช้สมาร์โฟนเป็นเวลา 6-9 ชั่วโมงต่อวัน (วัยรุ่นไทย 7 ชั่วโมงต่อวัน) (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2566) ผลจากการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เด็กมีภาวะความเครียดสูง มีปัญหาสุขภาพจิต สมาธิสั้น การอดนอนคอยน้อยลง ส่งผลกระทบต่อการควบคุมอารมณ์ เมื่อเจอปัญหาจะหงุดหงิดง่าย ควบคุมอารมณ์ได้ยากมากขึ้น (อภิชาติ จริยาวิลาส, 2561) รวมถึงมีการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กที่ใช้สื่อดิจิทัลเป็นเวลานานมีช่วงความสนใจสั้นลง และมีปัญหา ในการจดจ่อกับงาน (Lodge & Harrison, 2019) การใช้โซเชียลมีเดียมากเกินไปสัมพันธ์กับความเครียดที่เพิ่มขึ้นของภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล และปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ (Ulvi, Karamelic-Muratovic, Baghbanzadeh, Bashir, Smith & Haque, 2022) สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า เด็ก เยาวชนในสังคมปัจจุบันกำลังประสบปัญหาด้านอารมณ์-จิตใจ สมาธิสั้น ขาดความมุ่งมั่น อดทน พากเพียร อันเป็นคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นต่อความสุขและความสำเร็จในชีวิต

การปลูกฝังความเพียรแก่เด็กอนุบาลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กสามารถยืนหยัดและพยายามต่อสู้กับอุปสรรค ปัญหาที่พบ สามารถเผชิญกับความท้าทายหรือความล้มเหลวแล้วยืดหยุ่นปรับตัวกลับฟื้นมาเป็นปกติได้ ความเพียรพยายามจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการที่จะปลูกฝังให้มีในบุคคลตั้งแต่วัยอนุบาล เพื่อให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขได้ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ความเพียรพยายามจึงมีความสำคัญในการพัฒนา ดังนี้

1. การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience) ความมุ่งมั่นพากเพียรช่วยให้เด็ก ๆ พัฒนาศักยภาพหรือความเข้มแข็งทางจิตใจ ซึ่งเป็นความสามารถในการฟื้นตัวจากความล้มเหลวหรือความผิดหวัง โดยฝึกให้เด็กเรียนรู้ว่าความพ่ายแพ้เป็นเรื่องปกติของชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และฝึกฝนทางสู่ความสำเร็จและสนับสนุนให้เด็กพยายามต่อไปจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

2. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เมื่อเด็ก ๆ เผชิญกับอุปสรรค เด็กจะถูกระตุ้นให้คิดอย่างสร้างสรรค์และค้นหาทางเลือกอื่น ความอดสาหัสส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทำให้เด็กเอาชนะความท้าทายได้อย่างอิสระ

3. เพิ่มความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence) เมื่อเด็กมีความพากเพียรส่งผลให้สามารถผ่านความยากลำบากได้ เด็ก ๆ จะได้พัฒนาความรู้สึกสำเร็จและความมั่นใจในตนเอง เด็กเรียนรู้ที่จะเชื่อในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองและกระตุ้นให้พวกเขาเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ

4. การส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ความอดสาหัสจะปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโต โดยที่เด็ก ๆ เข้าใจว่าความสามารถของตนเองจะพัฒนาได้ด้วยความพยายามและการฝึกฝน เด็กเรียนรู้ว่าความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับพรสวรรค์โดยกำเนิดเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความทุ่มเทและการทำงานหนักด้วย

5. ปลูกฝังวินัยและความมุ่งมั่น (Discipline and Passion) ฝึกฝนให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของวินัยและความมุ่งมั่น รักหลงใหลในสิ่งที่ทำ โดยช่วยให้พวกเขาเข้าใจคุณค่าของการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และการปฏิบัติตามด้วยความพยายามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

โดยรวมแล้ว ความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาล (อายุ 3-6 ปี) มีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างรากฐานของชีวิตในระยะยาว เพราะเป็นลักษณะที่เด็กแสดงออกถึงความเข้มแข็งทางจิตใจ มีความยืดหยุ่น มีทักษะในการแก้ปัญหา ได้ฝึกลองผิดลองถูก เอาชนะอุปสรรคปัญหา ฝึกความมานะอดทน มีความมั่นใจในตนเอง แสดงออกซึ่งการมีกรอบความคิดแบบเติบโต มีวินัย คุณสมบัติเหล่านี้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความสำเร็จทางวิชาการและคุณภาพชีวิตของบุคคลในอนาคต

กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาล

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรนั้นมีหลายทฤษฎีด้วยกัน ซึ่งแต่ละทฤษฎีก็มีมุมมองที่ต่างกันไป แต่โดยรวมแล้ว ต่างก็เน้นถึงบทบาทของสิ่งแวดล้อมและตัวเด็กเองในการส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรที่เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่

1. **ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์** ของบรอนเฟนเบนเนอร์ (Bronfenbrenner) ทฤษฎีนี้เน้นอิทธิพลของระบบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ 1) ระบบสังคมเล็ก (The Microsystem) เช่น ครอบครัว ห้องเรียน เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุด 2) ระบบสังคมร่วม (The Mesosystem) เช่น การติดต่อกันระหว่างบ้านและสถานศึกษา 3) ระบบสังคมภายนอก (The Exosystem) สามารถส่งผลกระทบมาที่เด็กได้ เช่น ในการที่บิดามารดาของเด็กประสบเรื่องเลวร้ายจากที่ทำงานอาจส่งผลถึงพฤติกรรมปฏิบัติที่ไม่ดีต่อเด็กได้ และ 4) สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่กว้างออกไป (The Macrosystem) เช่น วัฒนธรรม ประเพณีของชาติ ซึ่งระบบของสังคมแต่ละระบบ มีความสำคัญต่อกัน และมีผลต่อการพัฒนาเด็ก (Bronfenbrenner, 1986) จึงสะท้อนให้เห็นว่าความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กอนุบาลเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

พ่อแม่ผู้ปกครองและครูมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรให้กับเด็ก โดยพ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียร โดยจัดกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถของเด็ก แต่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ครูควรให้กำลังใจและสนับสนุนเด็กเมื่อเด็กประสบปัญหาหรืออุปสรรค เพื่อให้เด็กมีความพยายามและไม่ยอมแพ้ เพื่อบ้านและชุมชนก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็ก โดยเพื่อนบ้านสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และชุมชนสามารถจัดหาโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง

นโยบายของสถานศึกษา เศรษฐกิจของชุมชน และความเปลี่ยนแปลงในสังคม ล้วนส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กด้วย เช่น นโยบายของสถานศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง จะช่วยให้เด็กมีทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในส่วนตัวนิมของสังคม วัฒนธรรม และศาสนา ล้วนส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กด้วย เช่น สังคมที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จ ที่เกิดจากการอดทนต่อความยากลำบาก การแก้ปัญหา ความมีวินัยในการปฏิบัติ จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะพยายามและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ดังนั้น ในการพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กปฐมวัย พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ชุมชน และสังคม ควรร่วมมือกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะนี้ให้กับเด็กโดยเน้นการให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. **ทฤษฎีการพัฒนาทางสติปัญญา** ของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเด็ก เพียเจต์ (Piaget, 1977) เชื่อว่า เด็กมีพัฒนาการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาทางสติปัญญา รวมถึงระยะประสาทสัมผัส (0-2 ปี) ระยะก่อนปฏิบัติการ (2-7 ปี) แนวคิดทฤษฎีนี้เน้นบทบาทของการสำรวจและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความสามารถทางปัญญาของเด็ก การเสริมสร้างความมุ่งมั่นพากเพียรผู้เลี้ยงดูเด็กต้องปฏิบัติกับเด็กอย่างเข้าใจ และหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมตั้งแต่วัยทารก โดยระยะประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (0-2 ปี) ในขั้นนี้ เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ผ่านการสัมผัส การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น และการลิ้มรส เด็กจะพยายามทำซ้ำในสิ่งที่สนใจ สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามของเด็กที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น เด็กวัยหัดเดินจะพยายามเดินด้วยตัวเองแม้ว่าจะล้มลงหลายครั้งก็ตาม สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามของเด็กที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ระยะก่อนปฏิบัติการ (2-7 ปี) ในขั้นนี้ เด็กเริ่มใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนสิ่งต่าง ๆ เด็กเริ่มเข้าใจแนวคิดง่าย ๆ เช่น ความแตกต่างระหว่างใหญ่กับเล็ก มากกับน้อย และก่อนกับหลัง เด็กยังเริ่มเข้าใจความคิดของผู้อื่น แม้ว่าเด็กจะยังคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอยู่ ความมุ่งมั่นและความพยายามของเด็กในขั้นนี้จะแสดงออกผ่านการเล่นสมมติ เด็กจะเล่นบทบาทสมมติต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ ครู หรือนักบิน สิ่งนี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวและฝึกฝนทักษะทางสังคม ตัวอย่างเช่น เด็กวัย 4 ขวบ อาจเล่นบทบาทสมมติเป็นแม่ที่กำลังทำอาหารให้กับครอบครัว สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามของเด็กที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของแม่และฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหา นอกจากนี้ พ่อแม่และครูยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรได้ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของเด็ก แต่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับวัยและ

พัฒนาการของเด็ก การให้กำลังใจและสนับสนุนเด็กเมื่อเด็กประสบปัญหาหรืออุปสรรค และการจัดหาโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ทฤษฎีความผูกพัน ของโบลบี (Bowlby) ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กกับผู้ดูแลหลัก มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และความรู้ความเข้าใจของเด็ก ความผูกพันที่มั่นคงจะช่วยให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและได้รับการปกป้อง สิ่งนี้จะช่วยให้เด็กมีสมาธิจดจ่อกับการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมาย ความผูกพันที่มั่นคงจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์อย่างเพียงพอ เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ และความปลอดภัย เมื่อเด็กรู้สึกว่าเขาสามารถไว้วางใจผู้ดูแลหลักได้ เด็กจะรู้สึกปลอดภัยและมั่นคงในการสำรวจโลกรอบตัว สิ่งนี้จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และเติบโต ในทางกลับกัน หากเด็กไม่ได้รับตอบสนองความต้องการทางอารมณ์อย่างเพียงพออาจพัฒนาความผูกพันที่ไม่เป็นมั่นคง เด็กอาจรู้สึกไม่ปลอดภัยและวิตกกังวล เด็กอาจมีปัญหาในการไว้วางใจผู้อื่นและอาจขาดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และเติบโต (Bowlby, 1980) การพัฒนาความผูกพันที่มั่นคงระหว่างเด็กกับผู้ดูแลหลักจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียร พ่อแม่ผู้ปกครองและครูสามารถสนับสนุนการพัฒนาความผูกพันที่มั่นคง ได้แก่ ตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของเด็กอย่างเพียงพอ ใช้เวลากับเด็กอย่างมีคุณภาพ แสดงความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เมื่อเด็กมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงและปลอดภัย เด็กจะมีสมาธิจดจ่อกับการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมาย

ครูผู้จัดการเรียนรู้ในระดับอนุบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติ และตระหนักในการนำกรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรสู่การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ ของเล่น หรือแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดได้ฝึกฝนเป็นประจำสม่ำเสมอผ่านเส้นทางการเรียนรู้ที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านชีวิตประจำวัน จึงจะสามารถหล่อหลอมให้เด็กมีความมุ่งมั่นพากเพียรได้อย่างแท้จริง

การปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียร

Duckworth (2016) นำเสนอแนวทางการปลูกฝังหรือพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรไว้ ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งที่หลงใหล Grit ประกอบด้วยสองส่วนหลัก คือ แรงบันดาลใจ (Passion) และความมุ่งมั่น (Perseverance) ความหลงใหลเป็นแรงผลักดันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ความมุ่งมั่นเป็นพลังที่จะพาบุคคลก้าวไปสู่ความสำเร็จ แม้จะต้องเผชิญ อุปสรรคมากมาย ดังนั้น สิ่งสำคัญ คือ ต้องค้นหาสิ่งที่คุณหลงใหล และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

2. ตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย เป้าหมายที่ท้าทายจะช่วยให้สามารถพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรได้ดีกว่าเป้าหมายที่ง่ายเกินไป เป้าหมายที่ท้าทายจะช่วยให้คุณรู้สึกถึงความสำเร็จเมื่อบรรลุเป้าหมายนั้น และจะทำให้มีความมุ่งมั่นที่จะก้าวต่อไป เป้าหมายที่ง่ายเกินไปอาจทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย และไม่ยากที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

3. ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ความมุ่งมั่นเกิดจากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การฝึกฝนจะช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมาย ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้คุณมีความอดทนและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค

4. เรียนรู้จากข้อผิดพลาด เป็นปกติที่ทุกคนเมื่อลงมือกระทำสิ่งใดย่อมมีโอกาสที่จะทำผิดพลาดได้ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องเรียนรู้จากข้อผิดพลาดเหล่านั้น และนำไปปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดจะช่วยให้สามารถพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรได้ เพราะจะทำให้มีความอดทนและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค

5. มองหาแบบอย่างที่ดี แบบอย่างที่ดีจะช่วยให้คุณมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น หาแบบอย่างที่ดีในสิ่งที่ต้องการประสบความสำเร็จ และเรียนรู้จากแบบอย่างนั้น

6. ได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น การสนับสนุนจะช่วยให้คุณมีกำลังใจที่จะก้าวต่อไป ดังนั้นการหาคนที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม การมีบุคคลคอยชี้แนะจะช่วยให้คุณก้าวไปสู่ความสำเร็จได้

แนวทางเหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปลูกฝังหรือพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียรให้กับเด็กวัยอนุบาลได้ พ่อแม่ผู้ปกครองและครูสามารถส่งเสริมให้เด็กค้นหาสิ่งที่เด็กชอบ หรือเป็นความหลงใหลที่เขาสามารถจดจ่อใส่ใจหรือรักที่จะเรียนรู้เป็นพิเศษ โดยให้โอกาสเด็กได้ตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เรียนรู้จากความผิดพลาด โดยเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้จาก

แบบอย่างที่ดี และการมีเพื่อนหรือผู้ใหญ่แวดล้อมที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือย่อมจะส่งผลให้เด็กมีความมุ่งมั่นพากเพียรในการดำเนินชีวิต และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรากฐานประชากรที่มีคุณภาพเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่

บทบาทของครูกับการปลูกฝังพลังความมุ่งมั่นพากเพียร

ครูอนุบาลมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาสภาวะของเด็กโดยองค์รวมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย คือ ความมุ่งมั่นพากเพียรตามแนวทางของ Duckworth ทั้ง 6 ข้อ ข้างต้น เพราะเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เด็กทุกคนควรมี ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะจะเป็นแกนชีวิตสำคัญที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเรียน การทำงาน หรือการดำเนินชีวิตในสังคม โดยครูควรปฏิบัติดังนี้

1. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและท้าทาย ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนเด็กอนุบาล สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีคุณค่า และสนับสนุนให้สำรวจและเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นในเด็กอนุบาล โดยครูกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนให้กับเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กรู้สึกท้าทายแต่ไม่รู้สึกหนักใจหรืออยากหลีกเลี่ยงที่จะไม่ทำ ครูสามารถช่วยให้เด็ก ๆ พัฒนาความรู้สึกสำเร็จโดยการแบ่งงานออกเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กค่อย ๆ ลงมือทำและเห็นความสำเร็จทีละขั้น และกระตุ้นให้เด็กทำอย่างอดทนเพื่อให้ผ่านความท้าทายในแต่ละขั้นไปได้ ครูเสริมแรงทางบวกโดยให้กำลังใจ พุดชมเชย หรือให้รางวัลและยกย่องในความมุ่งมั่นพยายามที่ทำให้เด็กมีความก้าวหน้า โดยส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโต ด้วยการเน้นย้ำถึงความสำคัญของความพยายามและความสามารถในการปรับตัว ครูสามารถช่วยให้เด็ก ๆ เข้าใจว่าความพ่ายแพ้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และควรถือเป็นโอกาสในการเติบโต และปรับปรุงยิ่งไปกว่านั้น ครูสามารถสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และให้เด็กได้รับ การสนับสนุนจากเพื่อนและบุคคลรอบตัว กิจกรรมและการทำงานร่วมกันจะทำให้เด็กเรียนรู้คุณค่าของการทำงานเป็นทีม ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความมุ่งมั่นพากเพียร อดทน ให้เด็กได้ทดลอง ลงมือทำ แก้ปัญหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกหัดความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เน้นการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับการศึกษาของ Haenilah, Yanzi, & Drupadi (2021) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยสนับสนุนให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ศึกษาค้นคว้า ทดลอง ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย จึงเห็นได้ว่าการที่ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้เด็กเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ท้าทายให้เด็กแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลายส่งผลให้เด็กมีความมุ่งมั่นพยายามในการหาคำตอบด้วยตนเอง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กอนุบาล ความสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวกและสนับสนุน ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กอนุบาล ครูในโรงเรียนอนุบาลทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำปรึกษา และเป็นแบบอย่างสำหรับเด็กเล็ก ครูควรจัดเตรียมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เหมาะกับพัฒนาการ ความต้องการ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ครูสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กรู้สึกสบายใจในการที่จะสำรวจ เรียนรู้ และแสดงออกอย่างอิสระ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความพยายาม เอาชนะปัญหา อุปสรรค ส่งเสริมให้เด็กยืนหยัดแม้จะต้องเผชิญกับความยากลำบาก ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และชมเชยเพื่อกระตุ้นให้เด็ก ๆ พยายามและพัฒนาทักษะของตนเองต่อไป ครูเป็นแบบอย่างของความเพียรพยายาม โดยครูอาจแบ่งปันเรื่องราวของตนเองหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคและสามารถอดทนจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้เด็กได้ฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กย่อมส่งผลให้เด็กมีโอกาสเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยที่ดำเนินการในช่วงหลายทศวรรษที่ชี้ให้เห็นว่า แนวปฏิบัติที่มุ่งแก้ไขปรับปรุงหรือเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก การที่ครูสามารถตอบสนองหรือสื่อสารกับเด็กทั้งในด้านอารมณ์ พฤติกรรม หรือการชี้แนะทางวิชาการที่เด็กเผชิญในห้องเรียนอย่างเหมาะสมส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย (Early et al., 2017; Stefan et al., 2022, & Stormont et al., 2011) ดังนั้นครูจึงต้องออกแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก หรือเด็กกับบุคคลแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ โดยครูให้การสนับสนุนเด็กผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีผ่าน การเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือการมีแหล่งเรียนรู้ หรือ เตรียมให้เด็กเรียนรู้กับวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตร และจัดสิ่งแวดล้อมทางจิตภาพที่อบอุ่นมั่นคง ปลอดภัยมุ่งการสร้าง

แรงบันดาลใจให้กำลังใจหรือมีปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ในการที่จะเรียนรู้กับความท้าทายต่าง ๆ เพื่อเป็นเส้นทางการหล่อหลอมความมุ่งมั่นพากเพียรให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม

3. ส่งเสริมการใช้คำถามปลายเปิด ครูสามารถถามคำถามปลายเปิดที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ช่วยให้เด็ก ๆ ได้คิดอย่างสร้างสรรค์และคิดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น “ทำไมหนูถึงคิดว่าสิ่งนี้เกิดขึ้น” “มีวิธีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง” “มีอะไรบ้างที่ทำให้เกิดผลเช่นนี้ได้” “หนูมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร” การส่งเสริมให้ครูใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กอนุบาลมีหลากหลายแนวทางซึ่งครูต้องจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ การเล่นก่อสร้างจากบล็อกไม้ หรือปริศนาที่ต้องใช้ทักษะการแก้ปัญหา กิจกรรมกลุ่ม การสื่อสาร ครูการจัดหาสื่อและทรัพยากรที่หลากหลายให้กับเด็ก ๆ ช่วยให้พวกเขาสามารถสำรวจและค้นหาวิธีแก้ปัญหาได้ ครูสามารถนำเสนออุปกรณ์ศิลปะวัสดุก่อสร้าง วัสดุรอบ ๆ ตัวเด็ก หรือสื่อจากธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทุก ๆ ด้าน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดฝึกให้เด็กคิด ตัดสินใจ และฝึกตั้งคำถาม แล้วฝึกการหาคำตอบที่เกิดจากการตั้งคำถามที่หลากหลาย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเป็นคนใฝ่เรียนรู้และฝึกคิดค้นหาคำตอบ สอดคล้องกับการศึกษาของ Suryana, Yulia, & Safrizal (2021) เกี่ยวกับทักษะการตั้งคำถามที่ดีของครูระดับปฐมวัย พบว่า ทักษะการคิดของเด็กเกิดจากหลักการตั้งคำถามในสองลักษณะ คือ คำถามในรูปแบบของการให้คำแนะนำ ปรีกษา และคำถามในรูปแบบคำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่ช่วยให้เด็กได้รับข้อมูลและจัดระบบข้อมูลภายในตัวเด็กเองส่งผลให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นการพัฒนาให้ครูให้มีความสามารถในการตั้งคำถามที่ดีจึงสำคัญมากกับการพัฒนาเด็ก

4. การปลูกฝังกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) แครอล ดเว็ค (Carol Dweck, 2016) นักจิตวิทยาที่นำเสนอกรอบความคิดแบบเติบโต อธิบายถึงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถและความฉลาดของตนเอง บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตเชื่อว่า ความสามารถและความฉลาดของตนเองนั้นสามารถพัฒนาได้ผ่านการลงมือทำและความพยายาม ในขณะที่บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบตายตัว (Fixed mindset) เชื่อว่าความสามารถและความฉลาดของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่คงที่และไม่เปลี่ยนแปลง กรอบความคิดแบบเติบโตเชื่อว่า ความสามารถและสติปัญญาของคน ๆ หนึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการอุทิศตน ความพยายาม และความอดทน กรอบความคิดนี้ส่งเสริมความยืดหยุ่น แรงจูงใจ และความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากความผิดพลาด ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทั้งส่วนบุคคลและด้านวิชาการ การปลูกฝังกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับเด็กวัยอนุบาลเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถส่งผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก โดยสามารถส่งเสริมได้โดย 1) เน้นความพยายามและกระบวนการจัดกิจกรรม โดยส่งเสริมให้เด็กมีความมุ่งมั่นพยายามและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กมากกว่ามุ่งความสนใจในผลลัพธ์สุดท้ายเพียงอย่างเดียว ชื่นชมเมื่อเด็กทำงานหนัก มีความขยัน หมั่นเพียร และเสริมกลยุทธ์ที่เด็กสามารถเอาชนะความท้าทาย 2) สอนพลังให้เด็กมองปัญหา และอุปสรรคเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางของความสำเร็จ เปลี่ยนจากมุมมองที่เด็กมักบอกว่า “ฉันยังทำไม่ได้” ให้เป็น “ฉันกำลังฝึกฝนและพยายามด้วยวิธีการต่าง ๆ” ฝึกให้เด็ก ๆ มองความท้าทายเป็นโอกาสในการเติบโตมากกว่าเป็นอุปสรรค และ 3) ส่งเสริมการกล้าเสี่ยงและยอมรับความผิดพลาด โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนให้เด็ก สบายใจ กล้าลอง กล้าเสี่ยงและกล้าลงมือทำ แม้อาจจะผิดพลาด โดยครูให้กำลังใจ เมื่อผิดพลาดก็เปิดโอกาสให้ลองใหม่ เป็นเหมือนเพื่อนคอยแนะนำ เด็กจะเกิดความรู้สึกปลอดภัยและกล้าที่จะคิดและลงมือทำเพราะมีผู้ใหญ่คอยสนับสนุนชี้แนะ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยระยะยาวเกี่ยวกับการพัฒนาความพากเพียรอดทนและกรอบแนวคิดแบบเติบโตของเด็กชาวจีน (Zhang, Park, Ungar, Tsukayama, Luo, & Duckworth (2022) พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความอดทนและกรอบแนวคิดแบบเติบโต คือ เด็กที่มีความอดทนมากขึ้น สามารถทำนายได้ว่าจะมีกรอบแนวคิดแบบเติบโตเพิ่มขึ้นด้วย และกรอบแนวคิดแบบเติบโตสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมเมื่อเกิดขึ้นเป็นเวลายาวนานย่อมส่งผลต่อกรอบความคิด ความเชื่อของบุคคลซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสังเกตเห็นตั้งแต่วัยเด็กเล็กและประถมศึกษา ดังนั้นการที่ครูจะปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรต้องผสมผสานเชื่อมโยงกับการปลูกฝังกรอบแนวคิดแบบเติบโตไปควบคู่กันจึงจะประสบความสำเร็จ

5. การสนับสนุนให้เด็กกล้าเผชิญความยากลำบาก ครูอนุบาลสามารถช่วยเหลือเด็กเผชิญกับความยากลำบากหรือความพ่ายแพ้ในเส้นทางการเรียนรู้และช่วยให้เด็กพัฒนาความเพียรและความยืดหยุ่นทางจิตใจ โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่เด็กเมื่อเผชิญกับอุปสรรค หรือความพ่ายแพ้ในเส้นทางการเรียนรู้ ฝึกฝนเทคนิควิธีในการปรับตัว ให้เด็กทดลองแก้ปัญหา สร้างสถานการณ์ให้เด็กเผชิญกับความลำบากที่ต้องใช้ความอดทนทางกาย เช่น การออกแรงทำงาน การออกกำลังกาย

การเล่นเกมที่ต้องหาทางออกหรือวิธีการตามเงื่อนไข กฎ กติกา โดยเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้ฝึกฝน โดยครูสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อให้เด็กอยากเรียนรู้ มีกำลังใจและให้เด็กกล้าเผชิญโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ให้กำลังใจ เมื่อเกิดความผิดพลาด ให้เด็กกล้าลองคิด ลองทำหลาย ๆ ครั้ง ครูออกแบบกิจกรรมสำหรับเด็กรายบุคคลเพื่อท้าทายให้เด็กเติมเต็มในสิ่งที่เด็กบกพร่องและเสริมให้ดียิ่งขึ้นในสิ่งที่ทำได้ดีอยู่แล้ว การให้เด็กเผชิญอุปสรรคแล้วหาทางออกด้วยวิธีการที่หลากหลายและใช้ความพยายามแม้สิ่งนั้นต้องใช้เวลาหรือออกแรงกายแรงใจอย่างมาก ครูอาจกระตุ้นด้วยการพูดเชิงบวก การให้แรงเสริม การให้รางวัล เพื่อให้เด็กมีแรงฮึดสู้ในการเอาชนะความยากลำบากหรือการไม่ยอมแพ้แม้จะล้มเหลวแล้วหลายครั้ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Sandberg & Grant (2019) เกี่ยวกับความยืดหยุ่นทางด้านจิตใจ (Resilience) เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ชีวิตที่ยากลำบากหรือท้าทายได้สำเร็จ หากบุคคลมีความ ยืดหยุ่นทางด้านจิตใจเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือปัญหาที่มีความซับซ้อน แม้ชีวิตจะผ่านความทุกข์ยาก มีปัญหา เครียด เศร้า แต่ทำให้สามารถปรับเข้าหาสมดุลของชีวิตได้อย่างรวดเร็ว และแข็งแกร่ง ซึ่งความยืดหยุ่นทางด้านจิตใจสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการที่ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เผชิญกับอุปสรรค หรือคอยสนับสนุนให้เด็กกล้าเผชิญปัญหาในชีวิตและประคับประคองให้เด็กสามารถกลับมาสู่ความเป็นปกติและนำมาเป็นประสบการณ์ชีวิตที่จะสร้างพลังความเข้มแข็งในการเผชิญกับความทุกข์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ

6. การประเมินและการติดตามความก้าวหน้าของเด็กรายบุคคล ครูประเมินเกี่ยวกับความมุ่งมั่นพากเพียรและติดตามความก้าวหน้าของเด็กอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ การประเมินช่วยให้ครูสามารถติดตามความก้าวหน้าของเด็กแต่ละรายบุคคล โดยครูต้องศึกษาแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ท้าทายให้เด็กกล้าเผชิญและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือการเอาชนะอุปสรรคปัญหาที่เผชิญในชีวิตจริง และครูควรศึกษาแนวทางการประเมินผลพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกถึงการมีความเพียรว่ามียอดประกอบใดบ้างเพื่อนำไปใช้ในการประเมินเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อให้เกิดคุณลักษณะของผู้มีความเพียรอย่างแท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแนวทางการวัดความเพียรของ Postigo, Cuesta, García-Cueto, Menéndez-Aller, González-Nuevo, & Muñiz (2021) เกี่ยวกับการประเมินความเพียร พบว่า มียอดประกอบที่ต้องการประเมิน ได้แก่ 1) การควบคุมตนเอง 2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง 3) การมีจิตสำนึกทางมโนธรรม และ 4) ความอดทน ดังนั้น การที่ครูจะส่งเสริมให้เด็กเกิดความมุ่งมั่นพากเพียรได้นั้นต้องมีการประเมินเด็กรายบุคคล เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสอบถาม การสัมภาษณ์จากผู้ปกครองเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและเชื่อมโยงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและเสริมโดยยึดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ควบคุมตนเอง เช่น การให้เด็กดูแลและช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน หลีกเลี่ยงการเข้าไปช่วยเหลือที่มากเกินไปจนทำให้เด็กทดลองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ท้าทายให้เด็กกล้าคิด กล้าลงมือทำ ยอมรับความล้มเหลว การส่งเสริมให้เด็กมีกำลังใจ กำกับดูแลตนเองได้ รู้จักประเมินตนเอง ตั้งเป้าหมาย โดยครูกระตุ้นให้เด็กมีพลังของการมองโลกในแง่ดี ล้มแล้วลุกได้ กล้าเผชิญกับความลำบาก ท้าทายให้เด็กกล้าออกจากความสับสนวุ่นวาย ชื่นชมเมื่อเด็กสามารถอดทน รอคอย หรือ การที่เด็กกล้าทำในสิ่งที่ยาก ชื่นชมในความกล้าหาญ ครูจึงต้องจัดการเรียนรู้และประเมินเกี่ยวกับความพากเพียรของเด็กผ่านการจัดจัดการเรียนรู้

7. การร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กอนุบาล ได้แก่ 1) การสื่อสารอย่างสม่ำเสมอระหว่างครูและผู้ปกครองถือเป็นสิ่งสำคัญ ครูสามารถแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดแข็ง และด้านที่ต้องปรับปรุงของเด็กได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจความต้องการของบุตรหลานและให้การสนับสนุนที่เหมาะสมที่บ้าน 2) ครูและผู้ปกครองสามารถทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายที่เด็กสามารถทำได้ เป้าหมายเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับด้านวิชาการ สังคม หรือพฤติกรรม โดยการทำงานร่วมกัน ทั้งครูและผู้ปกครองสามารถสนับสนุนเด็กในการพัฒนาความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้ 3) ครูและผู้ปกครองควรสร้างกิจวัตรและความคาดหวังที่สอดคล้องกันสำหรับเด็ก ความสม่ำเสมอนี้ช่วยให้เด็ก ๆ เข้าใจถึงสิ่งที่คาดหวังจากพวกเขา และพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบและความอดทน และ 4) ครูและผู้ปกครองสามารถให้การสนับสนุนเชิงบวกอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนความพยายามของเด็ก การรับรู้และยกย่องในความอดทน พยายาม การต่อสู้กับปัญหา ไม่ใช่ชื่นชมแต่ความสำเร็จหรือผลผลิตที่เขาทำได้ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นร่วมกับเพื่อนอย่างท้าทาย การยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จที่ต้องบากบั่นอย่างไม่ย่อท้อเพื่อเป็นแบบอย่างในความอดทนพยายาม พ่อแม่ผู้ปกครองก็มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรอดทนให้กับเด็กเช่นกัน โดยพ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และให้กำลังใจและสนับสนุนเด็กเมื่อเด็กประสบปัญหาหรืออุปสรรค สอดคล้องกับการศึกษาของ Major, Palos, Gaspar, & Santos

(2024) เกี่ยวกับประสบการณ์ของครูอนุบาลในการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการชั้นเรียนครูที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ส่งผลให้เด็กมีความเห็นอกเห็นใจ และควบคุมตนเองได้มากขึ้น ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษา มีการชื่นชม แบ่งปัน และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ Sutter, Untertrifaller, & Zoller (2022) เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของความเพียรและความสัมพันธ์กับ ภูมิหลังการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่า นอกจากความอดทนพากเพียรของเด็กอายุ 3-6 ปี จะเพิ่มขึ้นตามอายุแล้วลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความอดทน พากเพียรในเด็ก ดังนั้น การที่ครูอนุบาลร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมที่เอื้อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมที่ท้าทายและกระตุ้นให้เด็กได้แก้ปัญหาละลงมือทำอย่างสอดคล้องกันระหว่างบ้านและสถานศึกษา

8. การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในการส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กอนุบาลสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ 1) ครูควรแสดงออกถึงความกระตือรือร้นและความตั้งใจต่องานที่ทำ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้อการดูแลเด็ก หรืองานอื่น ๆ เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำของครูว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ 2) ครูควรเป็นแบบอย่างในการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เมื่อเด็ก ๆ เผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรค ครูควรให้กำลังใจและช่วยเหลือเด็กในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น และ 3) ครูควรชื่นชมความพยายามของเด็กมากกว่าความสำเร็จ เด็กควรเรียนรู้ว่าความพยายามเป็นสิ่งสำคัญกว่าผลลัพธ์ ตัวอย่างวิธีการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูใน เช่น การเป็นแบบอย่างในการดูแลความสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การอดทนรอคอย การมีระเบียบวินัยในการจัดเก็บสิ่งของ การมีสมาธิในการทำงาน การจัดทำสื่ออุปกรณ์สำหรับเด็ก การตั้งใจในการทำงาน การให้โอกาสเด็กได้ทดลอง การให้กำลังใจเด็ก การชื่นชมความพยายามของเด็กแม้แต่เมื่อเด็กทำงานไม่สำเร็จ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กอนุบาล เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำของครูว่าสิ่งใดควรค่าแก่การพยายาม ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กสอดคล้องกับ Jeonga (2020) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเพียรและความยืดหยุ่นทางจิตใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูควรพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบการจัดการศึกษา รวมถึงออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน ออกแบบสภาพแวดล้อม หรือจัดให้มีการปฏิบัติตามต้นแบบที่มุ่งปลูกฝังคุณลักษณะของความยืดหยุ่นทางจิตใจและความเพียรให้แก่นักศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในการเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กได้เมื่อฝึกปฏิบัติการสอนและเมื่อเข้าสู่การประกอบอาชีพครู จึงสะท้อนให้เห็นว่าการเตรียมครูให้มีคุณลักษณะการเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้มีความมุ่งมั่นพากเพียรจึงสำคัญมาก

บทสรุป

ความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาล เป็นลักษณะนิสัยที่สะท้อนความตั้งใจ มีแรงบันดาลใจในการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ อย่างอดทน จนสามารถสำเร็จได้ตามเป้าหมาย แม้ว่าจะพบกับความล้มเหลว ความยากลำบาก พบอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ก็สามารถเอาชนะ มีพลังทางจิตใจ มองความไม่สมหวังเป็นเส้นทางของการก้าวต่อไป ให้กำลังใจตนเอง มองโลกในแง่บวก นับเป็นพลังทางจิตใจที่สามารถควบคุมความคิดและแสดงออกสู่การกระทำให้บรรลุเป้าหมายได้ ความมุ่งมั่นพากเพียรเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้บุคคลมีความสำเร็จและความสุขในชีวิตได้ จึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เด็กทุกคนควรมี เพราะจะช่วยให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน หรือการดำเนินชีวิตในสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรนั้นมีหลายทฤษฎีซึ่งแต่ละทฤษฎีมีมุมมองที่แตกต่างกันไป โดยส่วนมากมุ่งเน้นเกี่ยวกับบทบาทของสิ่งแวดล้อมและตัวเด็กที่ส่งผลต่อการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียร ได้แก่ 1) ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของการพัฒนามนุษย์ ของ ยูริ บรอนเฟนเบรนเนอร์ 2) ทฤษฎีการพัฒนากายทางสติปัญญาของเพียเจต์ และ 3) ทฤษฎีความผูกพันของโบลบี โดยในบทความนี้เน้นบทบาทของครูในการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาลโดย การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ฝึกฝนให้เด็กทำงานเป็นขั้นตอน ให้กำลังใจให้แรงเสริมเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้ลงมือทำ แม้จะพบกับความล้มเหลว หรืออุปสรรค เปิดโอกาสให้เด็กแก้ปัญหาและทำงานร่วมกัน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและแบบอย่างที่ดี ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ และแบ่งปันเรื่องราวหรือการให้เด็กได้เรียนรู้กับบุคคลที่มีคุณลักษณะของความมุ่งมั่นพากเพียร ครูส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ตัดสินใจเลือก มุ่งส่งเสริมการสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตให้

กับเด็ก ส่งเสริมให้เด็กกล้าเสี่ยงและยอมรับข้อผิดพลาด ครูประเมินและติดตามความก้าวหน้าและการปรับกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม รวมถึงการที่ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรของเด็กวัยอนุบาลผ่านการสื่อสารหลากหลายรูปแบบเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมที่บ้านให้เด็กได้เรียนรู้การตั้งเป้าหมาย การฝึกฝนเด็กให้มุ่งมั่น อดทน พากเพียรอย่างสม่ำเสมอ การเสริมแรงเชิงบวก และการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นแนวทางที่จะส่งผลให้การปลูกฝังความมุ่งมั่นพากเพียรในเด็กวัยอนุบาลเกิดผลได้อย่างมีคุณภาพ เกิดผลดีกับเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2566, 11 ธันวาคม). สมาร์ทโฟนทำโง่ ผลไม้พิษเด็กไทย. *ไทยรัฐออนไลน์*.
<https://www.thairath.co.th/news/politic/2746865>
- เบญจรัตน์ จงจำรัสพันธ์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและสุขภาวะของครุฑวมโดยมีความเพียรและความเครียดเป็นตัวแปรกำกับ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 DOI: <http://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2016.298>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (5, พฤษภาคม, 2552). *วิริยอุตสาหะ*. <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>
- อภิชาติ จริยวิลาส. (2561, 21 สิงหาคม). จิตแพทย์ ไขคำตอบ คนยุคใหม่อดทนต่ำ เกิดจาก ปรากฏการณ์ทางสังคม. *ไทยรัฐออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1359263>
- อภิพร เป้งปิง. (2562). ความเข้มแข็งทางจิตใจของเด็กในห้องเรียนอนุบาล. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(ฉบับเพิ่มเติม 2), 369-384.
- Aguirre-Urreta, M. I., and Hu, J. (2019). Detecting common method bias. *ACM SIGMIS Database* 50, 45-70.
 doi: 10.1145/3330472.3330477
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss. Vol. 3: Loss: Sadness and depression*. Basic Books.
- Debora, R., & Pramono, R. (2021). Implementation of STEM learning method to develop children's critical thinking and problem solving skills. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 6(3), 1221-1232.
- Duckworth, A. (2016). *Grit: The power of perseverance and passion*. NY: Scribner.
- Duckworth, A., & Gross, J. J. (2014). Self-control and grit: Related but separable determinants of success. *Current Directions in Psychological Science*, 23, 319-325. .
- Dweck, C. S. (2016). *Mindset: The new psychology of success* (2nd ed.). Random House.
- Early, D. M., Maxwell, K. L., Ponder, B. D., & Pan, Y. (2017). Improving teacher-child interactions: A randomized controlled trial of Making the Most of Classroom Interactions and My Teaching Partner professional development models. *Early childhood research quarterly*, 38, 57-70.
- Frederick Scholl. (August 01, 2021). *Improve your grit score*. <https://www.qu.edu/quinnipiac-today/improve-your-grit-score-2021-08-01/>
- Haenilah, E. Y., Yanzi, H., & Drupadi, R. (2021). The Effect of the Scientific Approach-Based Learning on Problem Solving Skills in Early Childhood: Preliminary Study. *International Journal of Instruction*, 14(2), 289-304.
- Jeonga, H. (2020). Resilience and grit of preservice kindergarten and elementary school teachers. *International Journal of Innovation*, 13(4), 223-234.

- Lodge, J. M., & Harrison, W. J. (2019). Focus: Attention science: The role of attention in learning in the digital age. *The Yale journal of biology and medicine*, 92(1), 21-28.
- Major, S. O., Palos, A. C., Gaspar, M. F., & Santos, A. I. (2024). Do We Get What We Expect? A Qualitative Study of Preschool Teachers' Experiences with the Incredible Years® Teacher Classroom Management Program. *Children and Youth Services Review*, 107782.
- Piaget, J. (1977). *The development of thought: Equilibration of cognitive structures*. King Press.
- Postigo, Á., Cuesta, M., García-Cueto, E., Menéndez-Aller, Á., González-Nuevo, C., & Muñoz, J. (2021). Grit assessment: Is one dimension enough?. *Journal of Personality Assessment*, 103(6), 786-796.
- Ulvi, O., Karamelic-Muratovic, A., Baghbanzadeh, M., Bashir, A., Smith, J., & Haque, U. (2022). Social media use and mental health: A global analysis. *Epidemiologia*, 3(1), 11-25.
- Sandberg, S., & Grant, A. (2019). *Option B: Facing Adversity, Building Resilience, and Finding Joy*. Knopf.
- Stefan, C. A., Dănilă, I., & Cristescu, D. (2022). Classroom-wide school interventions for preschoolers' social-emotional learning: a systematic review of evidence-based programs. *Educational Psychology Review*, 34(4), 2971-3010.
- Stormont, M., Reinke, W., & Herman, K. (2011). Teachers' knowledge of evidence-based interventions and available school resources for children with emotional and behavioral problems. *Journal of Behavioral Education*, 20, 138-147.
- Suryana, D., Yulia, R., & Safrizal, S. (2021). Model of questioning skill teacher for developing critical thinking skill in early childhood education in West Sumatra, Indonesia. *Journal of Educational Sciences: Theory & Practice*, 2(2), 101-114.
- Sutter, M., Untertrifaller, A., & Zoller, C. (2022). Grit increases strongly in early childhood and is related to parental background. *Scientific Reports*, 12(1), 3561.
- Ulvi, O., Karamelic-Muratovic, A., Baghbanzadeh, M., Bashir, A., Smith, J., & Haque, U. (2022). Social media use and mental health: a global analysis. *Epidemiologia*, 3(1), 11-25.
- Zhang, T., Park, D., Ungar, L. H., Tsukayama, E., Luo, L., & Duckworth, A. L. (2022). The development of grit and growth mindset in Chinese children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 221, 105450.